

From: Sørensen Jan Arthur
Sent: 25. september 2017 12:36
To: 'Bjørn Olav Haukelidsæter'
Cc: Haug Ingrid; Hermansen Ola; 'Pettersen Vegard'
Subject: SV: Befaring Tokkeåi 280617 - sak 200703195 Tokke-Vinjevassdraget
Attachments: Vedlegg 1-Kart bekkeinntak.pdf; Vedlegg 2-Søknad fra adv. Lous.pdf; Vedlegg 3-1961 statsregulering endring.pdf; Vedlegg 4-Tokkeåi helveteshyl nat vannstand.tif

NVE-sak: 200703195

Viser til e-post under med spørsmål angående Tokke-Vinje reguleringen. NVE har kontaktet Statkraft som har bidratt med opplysninger vedr. pkt. 1-4.

1) Ang. søknad(er) og tillatelse(r) for hvert bekkeinntak til overføringstunell fra Vinjevatn til Tokke og fra Byrtevatn til Lio.

Overføringstunnel fra Byrtevatn til Lio:

Kgl.res. 26.6 1964, punkt III, 1.

i. *Inntak av bekk fra Bessevatn*

Bekkens felt på 17,5 km² tas inn på tilløpstunnelen til kraftanlegget Tokke 6 (dvs Lio krv).

Overføringstunnel fra Vinjevatn til Tokke:

Tilløpstunnelen til Tokke Kraftverk har inntak i Vinjevatn. Dette er i prinsippet Vinjeåi.

5 bekkeinntak tas inn i tunnelen, Tokkeåi ved Leirlid, Haugebekken, Raudåi, Grytåi og Viermyrbekken (se kart, vedlegg 1).

Lårdalsåi ble ikke tatt med i reguleringen til Tokke Kraftverk. Eidsborgbekken og Berglibekken var også med i planene, men ble heller ikke med i reguleringen.

Tillatelsene for Tokke kraftverk med tilhørende reguleringsanlegg ligger i konsesjonen fra 13.1 1956 og er gjentatt i nyere konsesjoner. Konsesjonen har bare med de tilleggsbetingelser som ble gitt. Konsesjonen har ikke opplisting av reguleringsbestemmelsene, men viser til søknaden fra advokat Lous av 10.3 1955 (se vedlegg 2).

Godkjenningen for Vinjeåi, Tokkeåi og Grytåi er med her. Staten eide 97 % av fallrettene i Tokke/Vinjeåi som ble regulert, og statkraftvekene hadde bare behov for ekspropriasjonstillatelse for de resterende 3 %.

Godkjenningen for de resterende bekkeinntakene; Haugebekken, Raudåi og Viermyrbekken, ble gitt i endring av 7.2.1961 (se vedlegg 3).

2) Ang. søknad(er) og tillatelse(r) til å senke vannstanden i Helveteshylen.

Statkraft opplyser at de ikke har noen fullstendig oversikt over endringene som er gjort i Helvetesfossen og Helveteshylen, men det synes klart at det er gjort endringer i flere omganger. De

første endringene ble trolig gjort ifm fløtningen. Tegninger fra anleggstiden (se vedlegg 4) over skisser for ut-tunnelen fra Lio kraftverk, viser en naturlig vannstand på kote 95,70 Helveteshylen, mens laveste vannstand er kote 94, derfor en senkning på inntil 1,7 m. På 1980 og -90 tallet ble det fjernet om lag 6000 m³ med masser fra Helveteshylen. En stor del av massene kom fra ras i Ravnejuvtippen og tippen på Rukkeskogen. Utløpet ble ikke senket, men ble noe justert for å få inn en stor gravemaskin. Hølen fylles fortløpende opp med stein og vil måtte tømmes igjen.

3) **Ang. søknad(er) og tillatelse(r) til å etablere hver av 18 terskler i Tokkeåi på Dalen.**

NVE har ikke noen samlet, tilgjengelig informasjon om tersklene i Tokkeåi. Det vil være en tidkrevende oppgave å kartlegge historikken i detalj. Vi antar at Tokke kommune kan gi supplerende opplysninger om de enkelte tersklene.

Tersklene ble bygget fra omkring 1970-tallet (ev. noe senere) til etter år 2000. I 1982 laget statkraftverkene en plan for terskler rundt Buøy etter ønske fra kommunen (for å lage badeplasser). Vi antar at disse ble bygget i 1983-84. Det finnes også andre terskelplaner som på ulike tidspunkt har blitt behandlet og godkjent av Tokke kommune og NVE. Tersklene har blitt finansiert og etablert i samarbeid mellom Tokke kommune, NVE og Statkraft. I dag blir alle tersklene fulgt opp av NVEs miljøtilsyn, som gir Statkraft ev. pålegg om endringer.

Mange av tersklene har i løpet av de siste årene blitt omarbeidet, bl.a. av hensyn til fiskevandring, og dette arbeidet vil fortsatte også i tiden fremover, jf. tiltaksplan for biotopiltak i Tokkeåi.

4) **Ang. rapport vi tidligere har bedt regulanten om innsyn i vedr. virkning av tidligere nedrampings praksis av Lio med nye anbefalinger.**

Vi er usikker på hvilken rapport det siktes til, men Statkraft viser til en forskningsrapport utarbeidet av Sintef (Harby et al, 2004) som bl.a. omtaler nedramping. Statkraft er ikke kjent med at Lio og Tokkeåi er omtalt i rapporten, men på rapportens side 29 gis en del generelle råd for drift av kraftverk. Lenke til rapporten (www.sintef.no) finnes [her](#).

5) **Ang. forklaring på følgende tekst i gjeldende manøvreringsreglement: «Heller ikke må lågvassføringa forminskes til skade for andres rettigheter.»**

NVE har tidligere redegjort for vår tolkning av manøvreringsreglementet fastsatt ved kgl.res. 4.7.1958, jf. brev av 7.9.2015 til Arbeidsgruppa og styret i Tokke-Vinje vassområde som ble sendt i kopi til TJFF. Pkt. 3 i reglementet har følgende ordlyd: «*Heller ikke må lågvassføringa forminskes til skade for andres rettigheter*». Som det fremgår av brevet mener NVE at dette ikke kan tolkes som en plikt til å slippe minstevannføring på den aktuelle strekningen i Tokkeåi som går ut over kraftproduksjonen. Vi mener brevet gir en fyllestgjørende begrunnelse for vår fortolkning. Vi vil i den sammenheng også vise til Industridepartementets kommentarer i forbindelse med fastsettelse av manøvreringsreglement for ytterligere statsregulering av Tokke-Vinjevassdraget gitt ved kgl.res. av 28.10.1960: «*I anledning at det tidligere reglements bestemmelser i pkt. 2, om at lavvannføringen ikke må forminskes til skade for andre rettigheter, er sløyfet i det foreliggende utkast, skal departementet bemerke: Det foretas overføring fra alle de vatn som kommer inn under ytterligere regulering, og den fulle nytte av overføringene kan vanskelig oppnås hvis man skal la lågvassføringen gå i det tidligere elveleie. Som hovedstyret nevner er det vanlig at en overføringstillatelse gir adgang til også å ta lågvassføringen med. Dette synes forutsatt i St.prp. 121 for 1959-60, se således side 24 første spalte hvor det i forbindelse med overføringene tales om at elvestrekninger blir tørrlagt. Man viser for øvrig til utkastets post 2, hvoretter det kan bli nødvendig å slippe fløtningsvann*».

I forarbeidene til Vannressursloven fra år 2000 er lavvannføring vs. vannslipping som medfører tap av kraft også omtalt: «Det finnes svært gamle konsesjonsbestemmelser som fastlegger at alminnelig

lavvannføring mellom reguleringsmagasiner og nedenfor kraftverk ikke skal forminskes. Vannslipping på utbyggingsstrekningen, som reduserer kraftproduksjonen, er derimot av nyere dato».

Utsatt frist for å komme med merknader etter befaringen

NVE ber om at eventuelle skriftlige merknader etter befaringen sendes oss innen 15. oktober 2017.

Vennlig hilsen

Jan Sørensen

Sjefingeniør

Konsesjonsavdelingen

Seksjon for Vassdragskonsesjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Telefon: 09575 eller direkte: 22959211

E-post: nve@nve.no eller direkte: jaso@nve.no

Web: www.nve.no

Fra: Bjørn Olav Haukelidsæter [<mailto:bohaukel@gmail.com>]

Sendt: 7. august 2017 21:30

Til: Sørensen Jan Arthur

Kopi: 'Birger Gauslå' ; 'Kai'

Emne: Befaring Tokkeåi 280617 - sak 200703195 Tokke-Vinjevassdraget

Hei Jan

Vi som deltok på befaringen 28-29.06 fikk frist til utgangen av august med å komme med skriftlige merknader etter befaringen. For at merknadene skal bli så relevante som vi ønsker har vi, som følge av det vi fikk høre under befaringen, behov for innsyn i noen faktaopplysninger før vi kan gi våre merknader. Vi vil derfor få be om at du hjelper oss med å framskaffe følgende:

1. Søknad(er) og tillatelse(r) for hvert bekkeinntak til overføringstunell fra Vinjevatn til Tokke og fra Byrtevatn til Lio. Vi ber at det henvises til dokument/beskrivelse for hvert av bekkeinntakene.
2. Søknad(er) og tillatelse(r) til å senke vannstanden i Helveteshylen. Det ble opplyst fra ordfører og Morten Kraabøl at senkning var ca 3 meter. I NINA 1050 rapport, og tidligere uttalelser fra Statkraft, er det påstått at vannstanden er senket litt. På befaring endrer Statkraft litt til 1,70 meter.
Det var ett tidsvitne tilstede under befaringen, som dessverre få valgte å lytte til. Han kan bekrefte at senking hadde blitt gjennomført i flere omganger. Det tilsier at det har blitt foretatt betydelig mer senkning og endringer enn det Statkraft tidligere har oppgitt.
3. Søknad(er) og tillatelse(r) til å etablere hver av 18 terskler i Tokkeåi på Dalen. Den siste terskelen ble bygd på 2000 tallet i utløpet av Hakaflothylen bak Tokke Videregående skole.
4. Både på befaring og i Statkrafts kommentar til høringsuttalelser av 16.06.2017 (side 15) henviser Statkraft til en rapport vi tidligere har bedt regulanten om innsyn i. Denne rapporten undersøkte virkning av tidligere nedrampings praksis av Lio med nye anbefalinger.
Vi ber om innsyn i denne rapporten.

5. Vi har tidligere bedt om forklaring på følgende tekst i gjeldende manøvreringsreglement:
«Heller ikkje må lågvassføringa forminskes til skade for andres rettigheter.»

Vi kan ikke se å ha mottatt noe klart svar. Vi ber igjen om et utfyllende og forklarende svar.

Vi har grunn til å tro at tiltak som nevnt over kan være tillatt etter vassdragsloven. Om det er tilfelle bes det avklart om også eventuell oppretting av uheldige konsekvenser av slike tiltak behandles i saken nå.

Hvis ikke denne henvendelsen kan besvares før 16.08. ber vi om at vi får forlenget fristen for å komme med merknader (vi trenger tre uker).

Fortsatt god sommer.

Vennlig hilsen
Bjørn Olav Haukelidsæter